

Információkeresési szokások az orvosi könyvtárosok gyakorlatában

Egy kérdőíves felmérés tanulságai

Bevezetés

Az orvosi könyvtárosság alapfeltétele az orvos- és élettudományi alapfogalmak ismerete, az idegennyelv-tudás (a nemzetközi orvosi nyelv angol), továbbá a lényeglátás és az elemző, rendszerező képesség mellett az információs technológia, a számítástechnikai módszerek készségszintű ismerete. Az a könyvtáros, aki nem ismeri a korszerű technikát, nem tud gyors és pontos lenni a szolgáltatásban (1). Az utóbbi években a könyvtárosok jelentős része információs szakember lett (2). Internetkönyvtáros, informatikus-könyvtáros és egyéb hasonló elnevezésekkel találkozunk, amelyek arra utalnak, hogy az illető az elektronikus forrásokban való adat-, ismeret- vagy információgyűjtéssel, rendszerezéssel és szétsugárzással foglalkozik.

Munkánkban bemutatjuk az adatbázisok és az internet használatának néhány szempontját, majd az információkeresési szokásokra vonatkozó kérdőíves felmérésünk eredményét, rövid kommentárral. A Függelékben közlünk néhány hagyományos, papír hordozón megjelent orvostudományi referenz forrást és ezeknek az elektronikus formában fellelhető változatait, illetve a sokkal bővebb internetelési lehetőségeket.

Elektronikus források használata

Az elektronikus forrásokban való információkeresés összetett feladat. Az első alkalommal történt adatbázis használattól a napi több órás internetezésig hosszú út vezet, s az ismételt keresések, a gyakorlás során az információkeresés stratégiája és módszere változik.

Először feltétlenül át kell gondolni, hogy mi a feladat, milyen forrásokban érdemes keresni, s mindezeketől függően alakítjuk ki a keresési stratégiát és módszert. Az alábbi rövid áttekintésben nem foglalkozunk a keresés során elkövetett hibákkal, feltételezzük, hogy a keresés helyesen történik.

Keresés bibliográfiai adatbázisokban

A bibliográfiai adatbázisok pontosan indexelt, a készítőik által kulcsszavakkal vagy tárgyszavakkal ellátott rendszerek, de a szabad szavas keresést is lehetővé teszik. Az interfészek eltérők, azonban mindegyik adatbázis használatánál megjele-

nik a keresési ablak, amely felkínálja az egyszerű és az összetett keresési lehetőséget, a Boole logikai operátorok használatát s különböző egyéb lehetőségeket, amelyek megfelelő alkalmazása a releváns találatokhoz való közelebb jutást segíti.

Az adatbázisokban való keresésknél ugyanarra a problémakörre vonatkoztatva különböző keresési stratégiák és eltérő módszerek alkalmazása esetén is mindenki ugyanazt a találatthalmazt kapja eredményként. Könnyen belátható ennek az oka: véges számú rekord adott rendszerben került feldolgozásra, s mivel a kereső a teljes rendszert vizsgálja, a rendeltetésszerű használat során a találatthalmaz azonos.

A teljes szövegű adattáraknál a használat többnyire egy tartalomjegyzék alapján kezdődik, és hypertext-kapcsolatok teszik lehetővé a téma követését, az érdeklődésnek megfelelő (nem lineáris) haladást. Előfordul, hogy mindjárt az elején keresőablak segít, a kulcsszó beírása után megjelennek ugrópontként a releváns szövegrészek. Gyakran összetett táblázatok, képek tarkítják a képernyőt, első ránézésre bonyolult, színes szerkezetet mutatva. Egy kis idő után a használat könnyebb lesz, de nem fog a hagyományos olvasáshoz hasonlítani.

Keresés az interneten

Az interneten való keresés újabb kihívásokat jelent. Itt a keresőgépek, a tudományos keresők használata esetén szintén keresőablakot és különböző választási lehetőségeket látunk, és egyik keresőtől haladhatunk a másikra. A hasznos, gyakran témaspecifikus portálok böngészést tesznek lehetővé, honlapokhoz, linkgyűjteményekhez jutunk. Bár a tapasztalt számítógép-használók könnyen eligazodnak az ismertebb (.PDF, .XLS, .PPT, .RFT) fájlformátumok között, mégis az internet sajátágaiból adódóan a keresés eredménye minden embernél más és más lesz. Silverstein (10) az AltaVista keresőgépen végzett egybillió keresés elemzésénél azt találta, hogy általános témában a keresők 20,4%-a használ összetett keresést, a többség az egyszerű keresést preferálja. Jansen B. J. (2000) (11) szintén nagy számú minta vizsgálata szerint a keresések 8,5%-a tartalmazta a Boole-operátorokat s további 9% más, összetett keresésre jellemző operátort, (az and és or operátorok használatát megelőzi a + és a „ operátorok használata). A többi keresés – több mint 80% – egyszerű keresés volt, operátorok használata nélkül. Vizsgálataival igazolta, hogy az összetett keresések nem hozzák meg a várt hasznot, s a hétköznapi internethasználatban a keresést végzők nem szívesen tanulják meg ennek a technikáját. Ráadásul itt több a hibalehetőség, és az egyszavas kereséssel is célhoz érnek. Ugyanő referáló cikkében (12) összegzi mindazon tanulmányokat, amelyek a webes keresésekkel foglalkoznak. Állítja, hogy a hagyományos „information retrieval” vagy az OPAC-keresések és a webes keresés között eltérés van, mivel ez utóbbinál a keresőgépek egymás utáni használata, az egyszerű és gyors keresés, az első oldalakon lévő találatok minősítése a jellemző.

Hogyan keresünk? – A keresés módját befolyásoló emberi tényezők

Az emberek személyisége határozza meg, hogy ki hogyan használja az elektronikus forrásokat, az internetet, és milyen mélységig bányászik az adatok után. Az ember habitusa, személyiségi dimenziói (extrovertált/introvertált stb.) viszonylag állandók, és ezek befolyásolják a keresést. Az élet során szerzett egyéni ismeretek,

műveltség, nyelvtudás, számítógépes tapasztalat és a keresési gyakorlat szintén meghatározó tényezők.

Az orvosi információkeresés összetett tevékenység, egyik – már említett – kulcsfontosságú tényezője a tárgyi tudás. Az anatómia, élettan, kórélettan, patológia alapjait, a főbb klinikai területeket, a betegségek jellemzőit ismerni kell, ezek nélkül nem lehet eligazodni a szakirodalomban, s nem lehet szakinformációt keresni. Az általános könyvtárosképzések során a legfontosabb orvosi referenzs források szerepelnek ugyan, orvosi szakkönyvtárosképzés azonban jelenleg nincs. Szerencsésnek mondhatja magát, aki egészségügyi szakközépiskolába járt, emeltszintű biológiát tanult a középiskolában, illetve a könyvtárosságot megelőzően biológiával vagy egészség tudománnyal foglalkozott. Ez azonban kevés, folyamatosan, nap mint nap tanulnia kell a felhasználói szakterületet minden orvosi könyvtárosnak.

Az információkeresés másik sarokköve a számítástechnikai ismeretekben való jártasság. A felső- és középfokú könyvtárosi szakképesítés megszerzésekor – mintegy 20 év óta – kötelező tárgy az információkereső nyelvek, információs rendszerek, az adatbázis-használat stb., tehát a könyvtárosok tanulták és tanulják az elektronikus irodalomkeresést, illetve a használatot feltételező számítástechnikai ismereteket.

Az elektronikus forráshasználat során jelentős szerepe van az idegen nyelv ismeretének, illetve annak hiányának. A kötelező nyelvismeretről csak a 129/2001. kormányrendelet intézkedik (egyetemi diplomához C típusú középfokú nyelvvizsga, főiskolához alaptokú nyelvvizsga van előírva). Azonban az orvosi könyvtárosok napi munkájához mindig hozzátartozott az angol nyelvű referenzs anyag használata, a legfontosabb angol nyelvű szaklapok ismerete. 10–12 év óta pedig a MEDLINE és egyéb adatbázisok rutinszerű használata.

Az indexek, tezauszok gyakori használata segít a helyesírásban, egy-egy fogalom megértésében.

Az elektronikus információkeresés 3 tényezője: a szakismeret, a számítástechnikai jártasság és az angol nyelv ismerete az orvosi könyvtárosok csoportjánál közel azonos jelentőségűnek vehető.

További fontos tényező a motiváltság. Mennyire tartják fontosnak ezt a tevékenységet, érdekelték-e ebben, elfogadták-e az elektronikus forrásokat teljes értékűeknek. Ugyanis csak a hasonló motiváltsággal rendelkező személyek tevékenységét lehet összehasonlítani.

Saját kutatások az orvosi könyvtárosok információkeresési és szolgáltatási szokásairól

Kérdőíves felmérés

Célzott egyéni beszélgetések, interjúk után kérdőívet állítottunk össze, és a válaszokat értékeltük.

Az első rész a vizsgált személyek általános jellemzőire (kor, nem), valamint a számítógép- és internethasználat gyakorlatára kérdezett, a második pedig az információkeresés és az eredményértékelés bizonyos pontjaira vonatkozott. Ezt a kérdőívet használtuk fel egy nagyobb terjedelmű felmérés végzésére 2002. május 1. és július 1. között kórházi, egyetemi és országos egészségügyi könyvtárosok

részvételével. Mintegy 100 kérdőívet küldtünk ki azzal a kéréssel, hogy az információkereséssel foglalkozó könyvtárosok töltsék ki.

Értékelés

Mindösszesen 80 kitöltött kérdőív érkezett vissza, s ebből 54 volt értékelhető. (A hiányosan kitöltött kérdőívekkel nem foglalkoztunk).

I. RÉSZ

A vizsgált személyek jellemzői:

- nemük szerint: 83%-a nő, 17% férfi,
- munkahelyük szerint: 77% felsőoktatási intézményben, 23% kórházban és gyógyszergyárban orvosi könyvtáros.

Milyen munkát végez leggyakrabban a számítógépen?

- 35% az irodalomkutatót, 39% az internetböngészést, 26% pedig a szövegszerkesztést használja sorolta első helyre.

Akik a szövegszerkesztést első helyre tették, valószínű, hogy a könyvtári munkán kívül egyéb teendőket is ellátnak. Tanszéki, intézeti könyvtárosok gyakran kapnak szövegszerkesztői feladatokat, amelyek nem kizárólag a könyvtári munkához kapcsolódnak.

Hogyan tanulta a számítógép-használatot?

- tanfolyamon 39%, barátok segítségével 32%, autodidakta 29%.

Tanult-e elektronikus irodalomkeresést?

- 62% tanult.

A könyvtárosoknak mind középfokú, mind felsőfokú képzésében mintegy 20 éve kötelező tárgy az információkereső nyelvek, az információs rendszerek, adatbázisok használata. Norman (1983) (14) vizsgálatai során megállapította, hogy akik nem kapnak szabályos oktatást, azok helytelen mentális modellt alakíthatnak ki magukban. Hátrányban vannak azok (könyvtárosok és felhasználók), akik nem részesülnek formális oktatásban azokkal szemben, akik tanulták a használatot. A szabályos tréning hiánya, párosulva esetleg ritkább használattal, a rendszer működésének tökéletlen megértéséhez vezet, hibák elkövetéséhez, amelyek az információkeresés hatékonyságát gyengítik.

Milyen gyakran használja az internetet?

- 90%-a naponta több órán keresztül.

Jelölje be az irodalomkeresés fontosságát!

(Az analóg vizuális skálán bejelölt értékeket %-ra számítottuk át.)

- 97%-ban 70 feletti értéket jelöltek be. Ez azt jelenti, hogy a válaszolók egyértelműen motiváltak, érdeklődtek az elektronikus információkeresés, s hasonló

motiváltságnál lehet a különböző típusú kereséseket személyiségtől függően megkülönböztetni.

Becsülje meg, hány könyvtári honlapot látogatott meg az elmúlt hónapban.

– Átlagban 65 könyvtári honlapot látogattak meg.

A könyvtárosok gyakorlati és elméleti továbbképzését segíti a könyvtári honlapok tanulmányozása. Feltétlenül informálódni kell arról, hogy a többi (hasonló) könyvtár hogy működik, milyen szolgáltatásaik vannak. Milyenek a linkgyűjteményeik? A katalógusaikban melyek a legfrissebb könyvek? Mindezeket úgy tudjuk meg, ha gyakran és minél több könyvtári honlapot látogatunk meg.

Korlátozza-e az egy-egy keresésre szánt időt?

– 71% nem korlátozza.

Tehát a könyvtárosok több mint kétharmada addig végzi az irodalomkutatást, amíg el nem éri a kívánt eredményt. A tapasztalat azt mutatja, hogy a keresésre fordított időt gyakran nem lehet előre megjósolni. A könyvtáros feladata, hogy megtalálja a keresett információt, s megnyugtató, hogy a válaszok szerint a keresési idő a szükségletek szerinti. Sonnevend Péter (2002) (15) szerint a könyvtáros igényessége határozza meg a munkához való viszonyát. A hihetetlen mértékben növekvő információáradatban megfelelő és pontos eligazítást kell adni, s ez etikai kérdés is.

Elbátortalanítja-e, ha sok idegen nyelvű találatot kap?

– 68%-ukat nem, 32%-ukat igen.

A 32% igen válasz nem a nyelvismeret teljes hiányát jelenti. Arról van szó, hogy az adatbázisokat és az internetet magabiztosan csak a nagyon jó idegennyelv-ismerttel rendelkezők tudják használni, a közepes, szótározó színvonal nem elegendő a hatékony kereséshez.

Összefoglalva a vizsgált csoport jellemzőit: gyakran végeznek számítógépes munkát, gyakorlatuk van az adatbázis- és internethasználatban, az irodalomkeresést tanulták, a keresésre szánt időt nagyrészt nem korlátozzák, s egyharmaduknál jelent problémát az idegen nyelv használata. Az elektronikus információkereséssel kapcsolatos érdeklődésük egységesen magas szintű.

II. Rész

Az információkeresésre vonatkozó kérdésekre adott válaszok összegzése és kommentálása.

Milyen forrásokat használ az információkeresésben?

– A megjelölt adatbázisok (gyakoriságuk csökkenő sorrendjében): MEDLINE, EMBASE, EISZ, IPA, MICROMEDEX, Springer-folyóiratok, On-line enciklopédiák, JCR (sci és soc sci edition).

- Internetforrások, keresőgépek: Google, Yahoo, intézményi honlapok, kedvencek, WHO <http://www3.who.int/whosis/menu.cfm> ingyenes teljes szövevény könyvek, folyóiratok: <http://www.freebooks4doctors>.

Az orvosi szakterületen a két legfontosabb adatbázis a MEDLINE és az EMBASE, és ezek szinte mindenkinél az első helyre kerültek. Ezután már a specifikusabb adatbázisok, keresőgépek, honlapok következnek.

Általában milyen típusú kereséseket favorizál?

- 75% egy-egy tárgyszóra keres, és azokat kombinálja, 25% összetett keresőkérdést használ.

Látható, hogy szinte senki sem jelölte az egyszerű keresési módot. Ezt azzal lehet magyarázni, hogy az orvosi könyvtárosok általában olyan komplikált kérdéseket kapnak, hogy egyszerű tárgyszóhasználattal nem lehet eredményt elérni. Az igényes és célratörő keresések eredményezhetnek megfelelő találatokat, s ez indokolja az összetett keresések számát. Ez teljesen eltér az általános internethasználat gyakorlattól. Keily L. (1997) (17) nem orvostudományi, hanem általános témában a weben történt nagyszámú keresést elemezve azt találta, hogy a keresők mindössze 12%-a használ összetett, Boole-operátorokat alkalmazó keresést. A többség jobban kedveli egy-egy kifejezés begépelését. Jansen (2000) (11) ugyanezt állapítja meg a tipikus webkeresőkről, mert az összetett keresés alkalmazása nem hoz jobb keresési eredményeket, ráadásul fáradságos a technika alkalmazása, és több lehet a keresési hiba.

Hogyan értékeli, ha kevés találatot kap?

- 55% módosítja a keresési stratégiáját, 35% más adatbázist keres, s 10% fogadja el a kevés találatot.

Gyakran hallott mondat, hogy „nem létezik, hogy ezzel senki sem foglalkozott”. Ez az esetek nagy részében így is van. A magára adó, igényes könyvtárosnak meg kell találnia a megfelelő információt valamilyen úton-módon. Napjaink társadalmában Sonnevend (2002) (15) első helyre teszi az információvagyban eligazodó emberek között a könyvtárost, aki illetékes az információkezelő és kereső feladat ellátásában. Homan J. M., (2002) (16) a Mayo Foundation vezető könyvtárosa a kórházak legfontosabb információs szakértőjének nevezi az orvosi könyvtárosokat, ami azt sugallja, hogy elégtelen eredményt nem lehet elfogadni, tovább és tovább kell keresni.

III. RÉSZ

Hogyan végzi a találatok értékelését?

- Ennél a kérdésnél az interjúk során nyert információkat elemeztük, és összehasonlítottuk releváns irodalmi adatokkal.

A könyvtáros a találatértékeléssel csak annyira foglalkozik, hogy ellenőrzi a kapott rekordokat aszerint, hogy a végfelhasználóval előzetesen megbeszélt kere-

sőkifejezések és az alkalmazott stratégia és taktika milyen eredményt hozott a pontosság és a teljesség tekintetében. Ugyanakkor megvizsgálja, hogy áttekinthető mennyiségű találatot tud-e átadni a felhasználónak. A találatok közül kiemelten kell kezelni az Evidence Based Medicine-ből és a Cochrane Library-ből nyert találatokat, felhíva a figyelmet a kívánatos mennyiségű párhuzamos minta és a bizonyítékok, a helyes klinikai gyakorlat elvét követő közleményekre. A könyvtáros az információt általában nem maga használja fel, hanem a felhasználók megbízása alapján keres, tehát „közvetítő”. A végfelhasználók találatértékelése az övétől jóval eltérő lehet, hiszen nekik a céljuk az új információ már meglévő ismereteikbe való beágyazása vagy elvetése.

Azonban az elektronikus források használatánál, már a keresés alatt és az eredmények átadásakor is a könyvtárosnak figyelni kell arra, hogy:

- kinek szól a tájékoztatás (betegfelvilágosító, orvosszakmai),
- az információ aktuális legyen,
- azonosítható-e a szerző (ha az interneten találtuk, érdemes megnézni szakmai adatbázisban is a publikációit),
- nem elég csak az elektronikus forrásokat nézni, a hagyományos könyveket és folyóiratokat is értékelni kell.

Tehát legyen az információ pontos, teljes, objektív, megbízható, aktuális, releváns.

A személyes beszélgetések során az egyik könyvtáros elmondta, hogy adott keresésnél több mint 100 találatot kapott, és ezt nem lehetett tovább szűkíteni, a felhasználó kifejezett kérésére ezt a 100 találatot kellett kinyomtatni és átadni.

A webkeresőgépek használatánál Spink A. és Xu J. L. (2000) (18) szerint általános gyakorlat, hogy csak az első két oldalon lévő találatokat nézik meg, a többi tárgyaltalan, inkább újabb keresőgépet látogatnak meg vagy módosított keresőszót alkalmaznak.

Az orvosi szakkönyvtárak felhasználói több területről jöhetnek: kutatók, a gyógyítási gyakorlatban tevékenykedő orvosok, a szakasszisztencia, s természetesen a betegek is megkereshetik a könyvtárat. Az orvosi könyvtárosnak a keresési eredmény átadásakor több szempontot kell figyelembe vennie, és tekintet nélkül arra, hogy könyvből, folyóiratból vagy elektronikus forrásból származik az információ, néhány szabályt kötelezően be kell tartania (19, 20, 21).

Kommentálhatja

- a forrás autoritását,
- az általa alkalmazott munka módszerét,
- a szerző megbízhatóságát,
- átfogalmazhatja az információt, ha azt túl nehéz a felhasználónak elolvasni,
- különböző megközelítésekben értelmezheti ugyanazt az egészségügyi kérdést.

Azonban

- nem analizálhatja a tartalmat,
- nem értelmezheti a tartalmat,
- nem állhat ki egyik vagy másik találat igazsága mellett.

Ha beteg kér felvilágosítást, akkor feltétlenül arra kell sarkallni, hogy hiába kapott tőlünk, könyvtárosoktól jó, hasznos információt, feltétlenül keresse fel a témával foglalkozó szakembert.

Eme zárógondolat első pillanatban formai szempontból egyszerűnek tűnik, de tartalmi–érzelmi szempontból az esetek legnagyobb részében igen súlyos konfliktusokat hordozhat magában. Ezért igen figyelemreméltó és megszívlelendő a National Network of Libraries of Medicine könyvtárosainak (20) megvitatott és jóváhagyott véleménye: ha a könyvtáros azt látja, hogy a beteg kritikus helyzetben van, ki kell lépnie a könyvtárosi szerepből, s szó szerint azt kell mondania: „Nem mint könyvtáros, hanem mint tájékozott ember úgy gondolom, hogy Önnek a sürgősségi ellátást azonnal igénybe kell vennie, orvoshoz kell fordulnia”. Ekkor az illető emberi és könyvtárosi feladatát egyaránt jól teljesítette.

Összefoglalva: a könyvtárosok nagyobb részt adatbázisokban keresnek, összetett kereséseket alkalmazva. Amikor nincs megfelelő találat, próbálkoznak stratégiamódosítással, és más forrásokat is felhasználnak. A találat értékelésénél rendkívül kényes helyzetüket átlátva a minősített információközvetítő szerepét végzik.

Záró megjegyzések

Az elektronikus szakirodalmi források, az internet megváltoztatta a könyvtárosok munkáját. Az óriási mértékben duzzadó ismeretanyag kezelését meg kellett tanulniuk, és folyamatosan gyakorolniuk is kell használatukat.

Az elvégzett felmérés tanúsága szerint az orvosi könyvtárosok megfelelően próbálnak eleget tenni az új idők követelményeinek.

Függelék

Válogatás a hagyományos és elektronikus orvostudományi forrásirodalomból

PAPÍRALAPÚ FORRÁSOK

Legrégebbi nyomtatott nemzetközi könyv és szerzői katalógus az Index Catalogue (1880), orvostudományi katalógus pedig az 1879-től kiadott Index Medicus. Jelentőségükben ezeket követik az egészségügyi világszervezet statisztikai kiadványai, a La Nouvelle Presse Medicale kongresszusi számai, a Whos Who in Medicine, valamint a terjedelmes index-kötetek, a Biological Abstracts, az Excerpta Medica különböző szekciói, a legrégibbi referáló lapok, a Zentralblattok, majd a Science Citation Index havi, negyedévenkénti kötetei, a Current Contents heti füzetei.

A külföldi alampévek közül a Leiber B.–Olbrich G. szerzőpáros Die klinischen Syndrome című műve, a Physicians Desk Reference évenként kiadott kötetei, a Martindale Extra-Pharmacopoeia 3 voltak könyvtárunkban a leggyakrabban használt kézikönyvek.

A magyar nyelvű orvostudományi forrásanyagok közül napi használatban voltak többek között a Központi Statisztikai Hivatal egészségügyi kiadványai, a MOTESZ kongresszusi kiadványai, a Magyar orvosi bibliográfia (MOB) és az Ungváry-féle Betegség szindrómás könyv.

ELEKTRONIKUS FORRÁSOK

Az elektronikus referenzs források gyűjteményéből kiemelkednek fentebb elsőként említett Index Medicus elektronikus utódai. (Az Index Medicus éves kumulációjának papíralapú kiadása a 41. kötettel 2000-ben megszűnt). A legfontosabb nemzetközi orvosi irodalmat a kizárólag elektronikus úton használható MEDLINE-változatok biztosítják (SilverPlatter, OVID MEDLINE, PubMed.)

Az európai orvos- és gyógyszerésztudomány anyagát tartalmazó EMBASE (amelyben a régi Excerpta Medica összes szekciója egyszerre kereshető), az egészségügy számára fontos CINAHL és az International Pharmaceutical Abstracts bibliográfiai adatbázisok használata hétköznapi könyvtári rutinfeladat.

A világon évente megjelenő mintegy 2 millió orvostudománnyal kapcsolatos közleményt mindezek ellenére nem lehet figyelemmel kísérni. Az orvostudományban azonban roppant fontos a megbízhatatlan és az orvosi gyakorlatban nem alkalmazható információk kiszűrése. Az Evidence Based Medicine (EMBASE) és a Cochrane Library adatbázisok a klinikai kutatásból származó bizonyítékok vizsgálatának alapján kerülnek összeállításra. A bizonyítékokon alapuló orvoslás a kellően nagy számú betegen végzett, véletlen besorolást alkalmazó (randomizált), kettős vak kontrollós vizsgálatok eredményén alapul. A Cochrane Library olyan multidiszciplináris adatbázis, amely áttekintő tanulmányokon túl módszeres áttekintéseket, úgynevezett metaanalíziseket tartalmaz.

A Computerized Clinical Information System, a MICROMEDEX teljes szövegfű adattár, az amerikai gyógyszerkönyv válogatott anyagát, a Martindale, a PDR (Physicians Desk Reference) stb. kézikönyvek anyagát tartalmazza, a negyedévenként történik az összes modul frissítése (tehát a gyakori frissítés biztosítja az aktualizált és korrekt adatokhoz való gyors hozzáférést).

A WHO már nem adja ki papíron az évkönyveit, hanem 1998-tól kizárólag elektronikus hozzáférést biztosít térítésmentesen bárki számára a WHO Statistical Information System (WHOSIS) címen a <http://www3.who.int/whosis/menu.cfm> oldalon.

A kongresszusokról a The Congress Resource Centre (CRC) <http://www.docguide.com/crc.nsf/web-bySpec> ad tájékoztatást.

A MOB (Magyar Orvosi Bibliográfia) a <http://sunny.medinfo.hu:8082/cgi-bin/w1.sh> címen érhető el.

A nagy orvosegyetemek honlapjain kiváló speciális linkgyűjtemények állnak rendelkezésre, például a Karolinska Intézet honlapján a könyvtár címe: http://www.kib.ki.se/index_en.html

Irodalmi hivatkozások

1. Varga K.: A személyi tényező: használók és könyvtárosok. = Könyvtárosok Kézikönyve. Osiris éd. 2001. Budapest.
2. Géro K.: Knowledge management – múlt hőbort avagy a jövőnk? = Könyvtári Figyelő 2000; 46 (1–2)
3. Sheldon Kotzin {mailto: KOTZINS@mail.nlm.nih.gov} lvasas@lib.xote.hu., editor
4. Vasas L., Geges J.: Internet és CD-ROM hibrid használata. = Tudományos Műszaki Tájékoztatás (TMT) 1999; 46 (6) 230–34. p.

5. Útmutató a MEDLINE PubMed internetes biomedicinális adatbázis használatához. Dictum kiadó editor. 2002. 68. p.
6. Berezcki Dániel: Bizonyítékokon alapuló orvoslás. = Orvosi Hetilap, 1999; 140 (12): 643–646. p.
7. Mogyorósi G., Belicza É.: A bizonyítékokon alapuló orvoslás a mindennapi orvosi gyakorlatban. = Orvosi Hetilap, 140 (21): 1173–1177. p.
8. Böszörményi-Nagy G.: Orvosi gondolkodásunk és az „evidence – based medicine”. = Magyar Urológia 1999. 11 (1): 9–18. p.
9. homepages of medical universities' <http://auto.search.msn.com/preview.asp>
10. Silverstein, C., Henzinger, M.: Analysis of a Very Large Web Search Engine. = Query Log SIGIR Forum Fall 1999. Volume 33 Number 1. <http://www.sigir.org/forum/F99/Silverstein.pdf>
11. Jansen B. J.: The effect of query complexity on Web searching results. = Information Research, 2000. 6 (1) Available at: <http://InformationR.net/ir/6-1/paper87.html>
12. Jansen, B. J. and Pooch, U. 2000. Web user studies: A review of Web Searching Studies and a Framework for Future Research. = Journal of the Americal Society of Information Science and Technology 2000 ; 52 (3): 235–246. p.
14. Norman, D. A.: Some observations on mental models. = Gentner D. SAL.Editor: Mental Models Hillsdale, N. J. Lawrence Erlbaum Associates, 1983.
15. Sonnevend P.: A könyvtár éljen vagy haljon? = Népszabadság 2002; 60 (193) 14. p.
16. Homan J. M.: The Role of Medical Librarians in Reducing Medical Errors Healthleaders Online 2002. sept. 16.
17. Keily, L. (1997). Improving resource discovery on the Internet: the user perspective. = Proceedings of the 21st International Online citeseer.nj.nec.com/context/1620054/0-7k
18. Spink, Amanda and Xu, Jack L.: „Selected results from a large study of Web searching: the Excite study”. = Information Research, 2000. 6 (1) Available at: <http://InformationR.net/ir/6-1/paper90.html>
19. Marxen V. M. és mts.: Student Internet Usage, Perceptions, and training needs: Implications for campus Leaders. = Academy of Educational Leadership Journal 1999. 3 (2), 1–16. p.
20. National Network of Libraries of Medicine Pacific Northwest Region: Serving the Public: Resources for Librarians and Health Educators. Nine Ways You Can Really Help Consumers Needing Health Information. 2002. <http://nnlm.gov/pnr/hip/waysto-help.html>
21. Phillips M.: Critical Evaluation of resources, 2002. Available at: <http://www.lib.berkeley.edu/TeachingLib/Guides/Evaluation.html>

Vasas Lívია–Hercsel Imréné